PARLAMENT EUROPEJSKI

2004 *2009*

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Seminarium

na temat

zapobiegania zjawisku bezpaństwowości i ochrony bezpaństwowców w Unii Europejskiej

PROGRAM

Wtorek, 26 czerwca 2007 r.

godz. 9.00-12.30

Sala ASP 3E2
(Altiero Spinelli)
Bruksela

WSTĘP

Dnia 7 listopada 2006 r., w wystąpieniu na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku, prezydencja fińska oświadczyła w imieniu Unii Europejskiej: „(...) UE wspiera działania Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) w zakresie ochrony bezpaństwowców, którzy często są najbardziej pomijaną grupą i zachęca UNHCR do dalszej pracy na rzecz rozpoznawania i ograniczania zjawiska bezpaństwowości na całym świecie oraz zapobiegania temu zjawisku (...)". W ramach dalszych działań w związku z tym oświadczeniem wydanym w imieniu prezydencji Rady, po otrzymaniu pisma od UNHCR z dnia 23 stycznia 2007 r., Parlament Europejski, a konkretnie Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, zorganizował seminarium na temat rozpoznawania i ograniczania bezpaństwowości oraz zapobiegania temu zjawisku.

Obywatelstwo stanowi więź prawną między państwem i jednostką, a zjawisko bezpaństwowości odnosi się do statusu osoby, która na mocy prawa żadnego państwa nie jest uważana za jego obywatela. Zjawisko bezpaństwowości może zaistnieć w wyniku sukcesji państw, odmówienia kobiecie prawa przekazania obywatelstwa dzieciom, automatycznej utraty obywatelstwa w związku z długotrwałym zamieszkiwaniem za granicą, utraty obywatelstwa w związku z zawarciem przez daną osobę małżeństwa z cudzoziemcem lub z powodu zmiany obywatelstwa przez współmałżonka w trakcie trwania małżeństwa oraz nienabycia obywatelstwa przez dzieci nieślubne.

Posiadanie obywatelstwa jest konieczne dla pełnego udziału w życiu społecznym i, ogólnie rzecz ujmując, stanowi warunek konieczny dla korzystania z ochrony dyplomatycznej. Na przykład prawa polityczne oraz prawo wjazdu i zamieszkiwania w danym państwie są często ograniczone do jego obywateli.

W związku z konsekwencjami zjawiska bezpaństwowości zagadnienie to jest od dawna sprawą wielkiej wagi dla Organizacji Narodów Zjednoczonych. Od połowy lat 90. XX wieku Zgromadzenie Ogólne ONZ umacnia mandat Wysokiego Komisarza Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) w dziedzinie zjawiska bezpaństwowości, a Komitet Wykonawczy UNHCR dostarcza coraz bardziej szczegółowych wytycznych. Zgromadzenie Ogólne i Komitet Wykonawczy podkreślają, że skuteczne działania państw przy wsparciu UNHCR i pozostałych agencji ONZ oraz podmiotów społeczeństwa obywatelskiego są niezbędne dla zapobiegania powstawaniu takich sytuacji, ograniczania zjawiska bezpaństwowości oraz gwarantowania praw osób dotkniętych tą sytuacją do czasu rozstrzygnięcia problemu ich statusu.

Prawa oraz odnośne obowiązki państwa związane z obywatelstwem zawarte są w szeregu instrumentów na rzecz praw człowieka w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych i na szczeblu regionalnym. Dwie konwencje międzynarodowe zawierają postanowienia dotyczące konkretnie zjawiska bezpaństwowości: Konwencja dotycząca statusu bezpaństwowców z 1954 r. (konwencja z 1954 r.) oraz Konwencja w sprawie ograniczenia bezpaństwowości z1961 r. (konwencja z 1961 r.).

W Europie w działaniach związanych z opracowywaniem wspólnych zasad dotyczących obywatelstwa i zapobiegania występowaniu zjawiska bezpaństwowości tradycyjnie kluczową rolę odgrywa Rada Europy. Europejska konwencja o obywatelstwie z 1997 r. oraz Konwencja

Rady Europy z 2006 r. o unikaniu zjawiska bezpaństwowości w związku z sukcesją państw stanowią przydatne ramy prawne dla unikania zjawiska bezpaństwowości.

Pomimo tych pozytywnych zjawisk w dziedzinie prawa Unia Europejska nadal gości malejącą, ale wciąż liczną populację bezpaństwowców, którzy utracili obywatelstwo głównie w konsekwencji rozpadu Związku Radzieckiego i byłej Jugosławii. Osoby takie przebywają na terenie Łotwy i Estonii oraz w mniejszym stopniu Litwy i Słowenii. Inne państwa członkowskie Unii Europejskiej przyznają status bezpaństwowca tysiącom osób z całego świata, stosując konwencję z 1954 r.

Seminarium Parlamentu Europejskiego będzie zatem koncentrować się na trzech tematach, dążąc do dalszego wzmocnienia zdolności państw członkowskich UE i instytucji europejskich do zajmowania się zjawiskiem bezpaństwowości we współpracy z Wysokim Komisarzem Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR), Radą Europy i społeczeństwem obywatelskim. Z tej okazji UNHCR i Unia Międzyparlamentarna będą promować Informator dla Parlamentarzystów dotyczący obywatelstwa i bezpaństwowości, który został pierwotnie opublikowany w listopadzie 2005 r.

Zapobieganie zjawisku bezpaństwowości: Aktualne tendencje w przepisach prawnych dotyczących obywatelstwa europejskiego, podwójne obywatelstwo, pozbawienie obywatelstwa, dzieci nieślubne.
W jaki sposób państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz Unia Europejska mogą unikać występowania zjawiska bezpaństwowości? Czy w tym względzie może być pomocna koncepcja obywatelstwa europejskiego?

Ograniczenie zjawiska bezpaństwowości: Łączna liczba bezpaństwowców systematycznie się zmniejsza w państwach, które stanęły wobec problemu sukcesji państw, w szczególności dzięki programom naturalizacji i integracji. W jaki sposób państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz instytucje Unii Europejskiej mogą dodatkowo wspierać ułatwioną naturalizację bezpaństwowców?

Ochrona bezpaństwowców: Większość państw członkowskich Unii Europejskiej przystąpiła do Konwencji z 1954 dotyczącej statusu bezpaństwowców (wyjątek stanowią Austria, Bułgaria, Cypr, Estonia, Polska i Portugalia). Konwencja przewiduje status prawny dla bezpaństwowców. Jednakże wiele państw nie wprowadziło szczegółowych procedur przyznawania statusu ani nie wdrożyło w praktyce pozostałych postanowień konwencji. Wiele państw nie rejestruje oddzielnie liczby bezpaństwowców zamieszkujących na ich terytorium. Niektóre państwa wprowadziły specjalne systemy prawne dla tych osób jako uzupełnienie konwencji z 1954 r. lub zamiast jej stosowania. W jaki sposób Wysoki Komisarz Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) może pomóc państwom Unii Europejskiej we wprowadzaniu w życie postanowień konwencji z 1954 r. oraz, w przypadku państw niebędących stroną konwencji, w przystąpieniu do niej?

Seminarium będzie stanowić inspirację i dodatkowy materiał do przemyśleń dla wszystkich instytucji europejskich, co może zaowocować opracowaniami lub sprawozdaniami z własnej inicjatywy itp. Podkreśli także rolę organizacji międzynarodowych w tej dziedzinie, która w ostatnich latach nabiera coraz większego znaczenia.

OTWARCIE

Uwagi wstępne:

9.00 – 9.05 ***Stavros Lambrinidis***, wiceprzewodniczący Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, Parlament Europejski

9.05 – 9.15 ***Francisco Fonseca Morillo***, dyrektor, Dyrekcja C, Sądownictwo Cywilne, Prawa i Obywatelstwo, Komisja Europejska

PANEL I
Zapobieganie zjawisku bezpaństwowości – pogląd naukowców zajmujących się tą dziedziną

9.15 – 9.30 ***Gerard-René de Groot,*** profesor prawa porównawczego i prawa międzynarodowego prywatnego, Uniwersytet w Maastricht, Holandia

9.30 – 9.45 ***dr Eva Ersboll, pracownik naukowy***, Wydział Badań, Duński Instytut Praw Człowieka

9.45 – 10.15 ***Dyskusja***

PANEL II
Ograniczenie zjawiska bezpaństwowości – poglądy Rady Europy i Organizacji Narodów Zjednoczonych

10.15 – 10.30 ***Roland Scharer,*** szef Federalnego Urzędu ds. Migracji, sekcja obywatelstwa szwajcarskiego, Berno, Szwajcaria, ekspert Rady Europy

10.30 - 10.45 ***prof. Zdzisław Galicki,*** członek Komisji Prawa Międzynarodowego, wicedyrektor Instytutu Prawa Międzynarodowego na Uniwersytecie Warszawskim, ekspert ONZ i Rady Europy.

10.45 – 11.05 ***Dyskusja***

PANEL III
Ochrona bezpaństwowców

11.05 – 11.20 ***Philippe Leclerc,*** naczelnik wydziału ds. zjawiska bezpaństwowości, wydział służb ochrony międzynarodowej, UNHCR Genewa

11.20 – 11.35 ***Inga Reine,*** urzędnik państwowy, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Republiki Łotwy

PANEL IV
Osoby mające trudności z uzyskaniem, udowodnieniem i korzystaniem z obywatelstwa

11.35 – 11.50 ***Jasminka Dedic***, badacz w Instytucie Pokoju, Słowenia

11.50 – 12.00 ***prof. Roberto Pignoni***, Uniwersytet „La Sapienza" Rzym, Włochy

12.00 – 12.20 ***Dyskusja***

12.20 – 12.30 ***Uwagi końcowe prezydencji Rady*** *(nazwisko przedstawiciela prezydencji zostanie podane w terminie późniejszym)*

ANNEX

PRACTICAL GUIDELINES FOR THE DEBATE

Presentations will be limited to 10 minutes (see programme for details).
The floor will be given to Members in the order in which requests are received.
Speakers wishing to supplement their speeches may do so in writing by submitting documents (preferably in English or French) in advance to the secretariat (email: ip-libe@europarl.europa.eu).These documents will be circulated during the meeting.

IMPORTANT NOTICE FOR THOSE WISHING TO ATTEND THE HEARING

This seminar is open to the public. However, for security reasons, participants who do not have a European Parliament access badge must obtain a pass in advance. Those wishing to obtain such a pass should contact the seminar secretariat (ip-libe@europarl.europa.eu) before **20 June 2007**. It is essential to provide us with your full name, address and date of birth. Without this information, the Security Service will not provide entry passes.

Simultaneous interpretation will be available in the following languages : EN, FR, DE, IT, NL, ES, HU, EL, PT, RO, SV, PL

Seminar Secretariat	Telephone	Address	E-mail address
Martina SUDOVA *Administrator*	**+32.2.283.14.76**	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J040 B-1047 Brussels	**ip-libe@europarl.europa.eu**
Ryszard DE GROOT *Assistant*	**+32.2.284.07.95**	European Parliament Rue Wiertz 60 RMD 01J036 B-1047 Brussels	
Maria LAZAROVA *Assistant*	**+32.2.283.23.89**	European Parliament Rue Wiertz RMD 1J044 1047 Brussels	